

**TÜRK
NÜMİSMATİK
DERNEĞİ**

**THE TURKISH
NUMISMATIC
SOCIETY**

II. ULUSLARARASI NÜMİSMATİK SEMPOZYUMU

**THE NOTES OF IInd INTERNATIONAL
NUMISMATIC SYMPOSIUM**

İSTANBUL, 31.V.2008

Siristad, bugün Konya ili sınırları içinde bir ilçe merkezi olan Bozkır kasabasının eski adıdır ve sikkeler üzerinde ilk kez görülen bir darp yeri olarak karşımıza çıkmaktadır. Tanıtılan sikkeler Konya'nın Hadim ilçesi civarında çıkan küçük bir buluntunun parçalarıdır. Karamanonoğulları ve Eşrefoğulları'na ait sikkelerle bir arada bulunmuşlardır. Buluntudaki en geç tarihli sikke 730 tarihini taşımaktadır. Siristad darp yerinin yazılışı sikkeler üzerinde aşağıda görüldüğü gibidir:

سرىستاد

Benzeri bir yazılış 16.yüzyıla ait bir Osmanlı tahrir defterinde görülmektedir (Resim.1)¹. Yine aynı yüzyılın sonlarında yazılmış olan Karamanoğulları'nın tarihçesi Karamannâme'de aynı ismin bu sefer "sad" harfiyle başlayarak yazılmış olduğunu görmekteyiz (Resim.2)².

سرىستادى
سرىستادى
سرىستادى
سرىستادى
سرىستادى

سرىستادى

سرىستاد
سرىستاد
سرىستاد
سرىستاد
سرىستاد

سرىستادى

Resim: 1

حضرت پاشاي وزير ابلدي كوكزي قيوچ

او غورخاني كنجدا ابلدي همان پيو

كچو صرىستاد قلعه سنه كلدر پلر بكنده

بغلدي علا الدين اتوز بيك عكه

ابلدي المغقاور اولدي لوبريكچ

سرىستادى

Resim: 2

Siristad adının Türklerden önce bu bölgede yaşayan kavimlerden birine ait olduğu düşünülmektedir. Esasen Bozkır kasabanın adı olmayıp, Çay ile Seydişehir arasında kalan toprakların adıdır. Sonradan kasaba yörenin adını almıştır. Yöre zengin bir tarihe sahip olmayıp, burasıyla ilgili tarihi bilgiler oldukça zayıftır. Bozkır adının burayı fethetmek veya idare eden Bozkır Bey'den gelme ihtimali vardır. Bu şahsın Karamanoğulları veya daha az bir ihtimalle Selçukluların valisi olabileceği düşünülmüştür³. 14.yüzyılın ortalarında ise buranın Galenca(n) adında bir beyi olduğu bilinmektedir. Karamanoğlu Alâeddin Bey

¹ Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri I (937 / 1530), 387 Numaralı, yay.haz.:Ahmet Özkılınc, Ali Coşkun, Gülşen Coşkun, Mustafa Karazeybek, Abdullah Sivridağ, Murat Yüzbaşıoğlu, Devlet Arşivleri Gn. Md.lüğü, Ankara, 1996, tıpkıbasım metin, levha no.63.

² Şikari, Karamannâme, yay.haz.: Metin Sözen, Necdet Sakaoğlu, İstanbul, 2005, tıpkıbasım metin, levha no.79b. Kitabın çeviriyazı bölümünde s.169'da Siristad ismi yanlışlıkla Sırsikaad(?) olarak okunmuştur.

³ Sümer, Faruk, Bozkır tarihi hakkında bilgiler I, Türk Dünyası Tarih Dergisi, sayı:102, Haz.1995, s.9-12.

Beyşehir üzerinden Siristad'a yönelerek uzunca bir kuşatmadan sonra kaleyi ele geçirmiş, kale yağmalandıktan sonra yine eski sahibine iade edilmiştir⁴.

Her üç sikke de 725 tarihinde darp edilmişlerdir. Özellikle 3 no'lu sikke üzerinde darp tarihi eksiksiz bir şekilde okunabilmektedir. Birler hanesi divani olarak yazılmış olup, ancak 5 olarak okunması mümkündür⁵. Siristad'ın bu tarihdeki statüsü ise oldukça belirsizdir. Yukarıda da değinildiği gibi kasabanın tarihi hakkındaki bilgiler yok denecek kadar azdır. Osmanlı döneminde Karaman vilayeti Beyşehir livası sınırları içinde kalmaktadır⁶. Ancak bu tespit 16.yüzyıla aittir ve sikkenin darp edildiği tarih için pek aydınlatıcı olmamaktadır. Osmanlı'nın ele geçirdiği yerlerde eski idari yapıyı koruduğu bilinmesine rağmen bölge Osmanlı idaresine girene kadar birçok kez el değiştirmiştir. Kasaba 14.yüzyılın ilk çeyreğinde Karaman ve Eşrefoğulları egemenlik alanlarının tam ortasında bulunmaktadır.
Ortasında bulunmaktadır:

Eşrefoğulları'nın Beyşehir'de ve büyük olasılıkla Akşehir'de hakim oldukları bilinmektedir. Hatta Siristad'a oldukça yakın olan Seydişehir de onların egemenlik alanları içindedir. Bilindiği gibi Eşrefoğlu Süleyman Bey'in İlhanlılar'ın Anadolu valisi Timurtaş tarafından katledilmesinden (11 Zilkade 726/9 Ekim 1326) sonra Eşrefoğulları beyliği sona ermiştir⁷. Süleyman Bey'in iktidarı esnasında 724 ve 726 yıllarında Beyşehir'de darp ettirdiği sikkeler⁸ üzerinde o dönemde diğer beylikler tarafından darp edilen sikkelerde görülmeyen önemli bir özellik vardır. O da sikkeleri İlhanlı veya Memluk sultanları adına değil de kendi adına darp ettirmiş olmasıdır. Buradan yola çıkarak 725 tarihli Siristad sikkelerinin Eşrefoğulları tarafından darp edilmiş olamayacağını söyleyebiliriz.

Sikkeler üzerinde genellikle Hamidoğulları sikkelerinde görülen *humiyet an el-beliyye* ibaresi yer almaktadır⁹. Ne zaman gerçekleştiği bilinmemekle birlikte ileriki tarihlerde bölge Hamidoğulları egemenliği altına da girmiştir. Nitekim h.783/1381 tarihinde Yalvaç, Akşehir, Isparta, Karaağaç, Seydişehir ve Beyşehir Hamidoğlu Kemaleddin Hüseyin Bey tarafından Osmanlılar'a satılmıştır¹⁰. Ancak sikkelerin darp edildiği 725 tarihinde Hamidoğulları Antalya, Burdur, Burgulu, Eğridir, İstanus, Gölhisarı ve Garbi Karaağaç'ı içine alan bölgede hakimdirler ve kendileri için oldukça uça kalan Siristad'ta mevcudiyetleri pek mümkün gözükmemektedir.

Siristad darplı sikkeler Memluk Sultanı Melik en-Nasr Nasıruddin Muhammed (3.cülusu H 710-741/1310-1341) adına darp edilmişlerdir. Bilinen sikkelerine bakıldığında ise Beylikler döneminde Memlûkler adına en çok sikkeyi Karamanoğulları'nın darp ettirdiği söylenebilir¹¹. Konya'nın durumu belirsiz olmakla birlikte Karamanoğulları bu dönemde Larende, Ermenak, Alaiye ile birlikte hiç şüphesiz sahil kesimini iç bölgelerden ayıran Toros dağlarının üstünde de hakimdiler. Karamanoğulları ciddi bir tehlike baş gösterdiğinde, beylik tarihi boyunca birçok kereler Toroslar'ın üstüne çekilerek kendilerini güvenceye almışlardır. Siristad da esasen Torosların kuzey eteklerinde yayla karakteri gösteren bir bölgede yer almaktadır. Yani coğrafi olarak Karamanoğulları'nın hakim olması gereken bir konumdadır. Yine başka bir Osmanlı tahrir defterine göre 16.yüzyılda Bozkır kazasında yer alan çiftliklerin birçoğunun Alaiye sancak beyi Oğuz Han Bey oğlu

⁴ Şikari, a.g.e., s.169.

⁵ Divani rakamlar için bkz. Elker, Salâhaddin, Divan Rakamları, Ankara, 1953.

⁶ Bkz. Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri I (937 / 1530), 387 Numaralı.

⁷ Uzunçarşılı, İ.Hakkı, Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri, Ankara, 1988, s.60.

⁸ İzmirlier, Yılmaz, "Eşrefoğlu Süleyman bin Mehmet paraları", Türk Nümismatik Derneği, Bülten No:39/40, s.61-65.

⁹ Hamidoğulları sikkeleri için bkz. İzmirlier, Yılmaz, Hamidoğulları Beyliği Paraları, İstanbul, 1999.

¹⁰ Danişmend, İ.Hami, Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt:1, İstanbul, 1947, s.64.

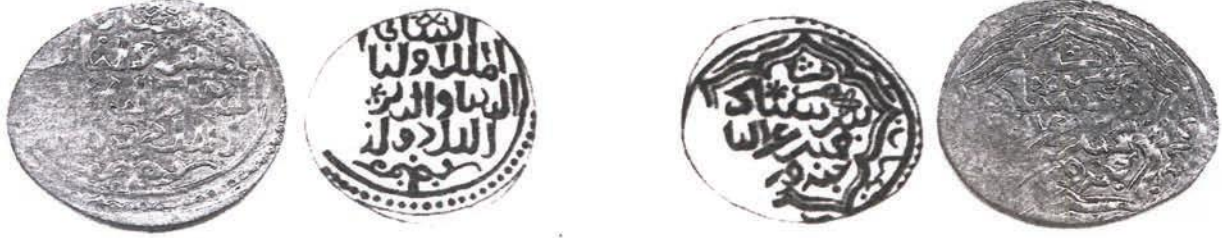
¹¹ Karamanoğlu sikkeleri için bkz. Ölçer, Cüneyt, Karamanoğulları Beyliği Madeni Paraları, İstanbul, 1982.

II. ULUSLARARASI NÜMİSMATİK SEMPOZYUMU

Mustafa Bey'in tasarrufunda olduğunu bilmekteyiz ¹². Oğuz Han adına Karamannâme'de de sıkça rastlamaktayız ¹³. Ayrıca *humiyet an el-beliyye* Hamidoğulları sikkelerinde görüldüğü kadar Alaiye'de darp edilmiş sikkeler üzerinde de görülen bir ibaredir ¹⁴.

Sonuç olarak Siristad 725 tarihinde Karamanoğulları'nın hakimiyetinde olmalı ve sikkeler de onlar veya onlara tabi emirler tarafından darp edilmiş olmalıdırlar.

1- en-Nasr Nasıruddin Muhammed adına, Siristad, (72)5?, AR, 1,62 gr, 21,3/22,8 mm

ÖN YÜZ

السلطان
الملك و؟ النا(صر ناصر)
الدنيا و الدين
...؟ دولته

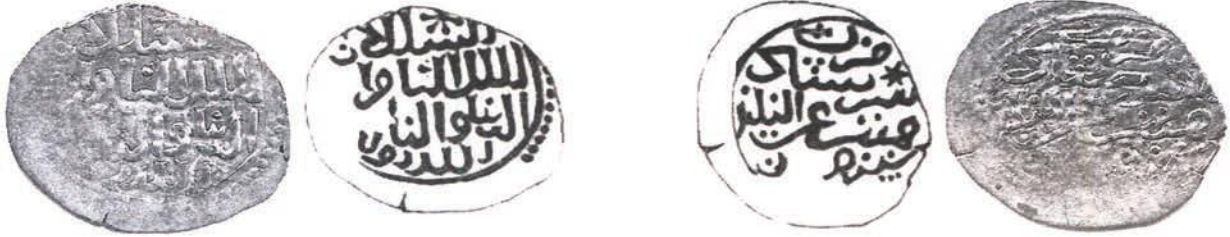
*es-Sultan
el-Melik ve? en-Na(sr Nasır)
u'd-dünya ve'd-din
...? devletehu*

ARKA YÜZ

ضرب
سيرستاد
حميت عن البليه
... سنه خمس؟

*duribe
Siristad
humiyet an el-beliyye
sene hamse? ...
çevresinde
... عثمان/
Osman/ ...*

2- en-Nasr Nasıruddin Muhammed adına, Siristad, ty, AR, 1,56 gr, 21,2/24,8 mm

ÖN YÜZ

السلطان
الملك الناصر نا(صر)
الدنيا و الدين
...؟ دولته

*es-Sultan
el-Melik en-Nasr Na(sr)
u'd-dünya ve'd-din
...? devletehu*

ARKA YÜZ

ضرب
سيرستاد
حميت عن البليه
... سنه خمس؟ (عشر)ين

*duribe
Siristad
humiyet an el-beliyye
sene hamse (işr)un
...*

¹² Sümer, Faruk, Bozkır tarihi hakkında bilgiler II, Türk Dünyası Tarih Dergisi, sayı:103, Tem.1995, s.21-23.

¹³ Şikari, a.g.e., s.214, 215, 221, 222.

¹⁴ Bkz. Diler, Ömer - Kürkman, Garo, Alaiye paraları, İstanbul, 1981.

3- en-Nasr Nasıruddin Muhammed adına, Siristad, 725, AR, 1,66 gr, 22,9/26 mm

ÖN YÜZ

السلطان
الملك الناصر ناصر
الدنيا و الدين
...? دولته

*es-Sultan
el-Melik en-Nasir Nasir
u'd-dünya ve'd-din
...? devletehu*

ARKA YÜZ

ضرب
سيرستاد
حميت عن البليه
ضرب؟ في سنه خمس عشرين
سبعمايه

*duribe
Siristad
humiyet an el-beliyye
duribe? fi sene hamse işrun
seb'a mie*

